

IBBY NOVICE

2. APRIL – MEDNARODNI DAN KNJIG ZA OTROKE

Mednarodna zveza za mladinsko književnost (IBBY) je 2. april, rojstni dan danskega pravljicarja Hansa C. Andersena, proglasila za mednarodni dan knjig za otroke, da bi na praznični način opozorila, kako zelo pomembno je branje za otrokov razvoj, in še posebej branje kakovostne mladinske literature. Naj poudarim, da so se za to odločili na mednarodnem kongresu IBBY v Ljubljani, leta 1967. Od tedaj vsako leto druga nacionalna sekcija pripravi plakat in poslanico, ki jo prevedejo vse sekcije (letos jih je 77) in ob tem tudi vsaka država pripravi različne bralnospodbujevalne aktivnosti, prireditve idr.

Letos je poslanico in plakat pripravila Brazilska sekcija IBBY; z naslovom *Nekoč je ... (bila knjižnica)*. Pripoveduje o tem, kako je deklica Luiza obiskala knjižnico, se včlanila in si izposodila le eno knjigo, toda domov ni prišla sama, spremljalo jo je mnogo knjižnih junakov ...

Praznovanje 2. aprila že po tradiciji zasnujeta Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo (že od nekdaj, ko je bila to še Pionirska knjižnica Ljubljana); potem pa gredo spodbude po vsem slovenskem prostoru, tj. po Sloveniji, zamejstvu in med slovenskimi rojaki po svetu.

Letos smo ga obeležili z dvema večjima dogodkoma:

- 1. aprila smo na pogovor povabili pisatelja Damijana Šinigoja,
- 13. aprila pa je potekal simpozij »Meje mojega jezika so meje mojega sveta« (Ludwig Wittgenstein 1889–1951) v Mestni knjižnici Ljubljana na Kersnikovi 2. Referate so pripravili: dr. Marko Stabej, dr. Boža Krakar Vogel, dr. Simona Klemenčič, mag. Tilka Jamnik, Arne Hodalič, Pavle Učakar, dr. Peter Svetina in Boštjan Gorenc. Nekateri referati so objavljeni v tej številki revije *Otrok in knjiga*.

Letošnja bralna akcija ob 2. aprilu je bila namenjena »knjižnici«. Osnovali smo okvirni seznam priporočenih knjig na temo knjižnica, knjige in branje. Priporočali smo, da vsak udeleženec po svoje – glede na zmožnosti, zanimanja in želje bralcev – pripravi razstavo gradiva, oblikuje spodbude za branje, organizira bralna srečanja in različne prireditve. K branju smo spodbujali v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, v splošnih in šolskih knjižnicah, knjigarlah, medijih idr., tako otroke in mladino kot odrasle in starejše; spodbujali smo zasebno branje oz. posameznike, skupine, javnost ... Akcija je potekala od 21. marca, svetovnega dneva poezije, preko 2. aprila – mednarodnega dneva knjig za otroke, Slovenskih dnevov knjige, 23. aprila – svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic in Noči knjige vse do konca šolskega leta. Pobudnici in krovni

organizatorici bralnospodbujevalne akcije sta bili – kot že nekaj let – Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Soorganizatorji pa: Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, DSP – sekcija za mladinsko književnost, Mariborska knjižnica, revija *Otrok in knjiga*. Gre pravzaprav za že tradicionalno skupno bralno akcijo ob 2. aprilu, kjer pri informiranju združujemo moči, da bi s spodbudami dosegli čim več ... Vsak po svoje potem izvede bralno akcijo (razstave gradiva, bralna srečanja, različne prireditve), na takšen način se praznik in BRANJE lahko dogajata povsod in z vsakim bralcem.

Več na na www.ibby.si

Poslanica ob mednarodnem dnevu knjig za otroke

Poslanico ob 2. aprilu 2016, mednarodnem dnevu knjig za otroke, je pripravila Brazilska sekcija IBBY (Fundação Nacional do Livro Infantil e Juvenil – FNLIJ).

Poslanico je napisala Luciana Sandroni, plakat pa je ustvaril ilustrator Ziraldo.

NEKOČ JE ...

Nekoč je živela ... Princesa? Ne.

Nekoč je bila knjižnica. In nekoč je bila tudi deklita z imenom Luisa, ki je šla prvič v knjižnico. Hodila je zelo počasi, ker je vlekla za sabo veliko torbo na kolesčkah. Očarano si je ogledovala notranjost knjižnice: police, same police, police, polne knjig. Mize, stoli, pisane blazine, risbe in plakati po stenah.

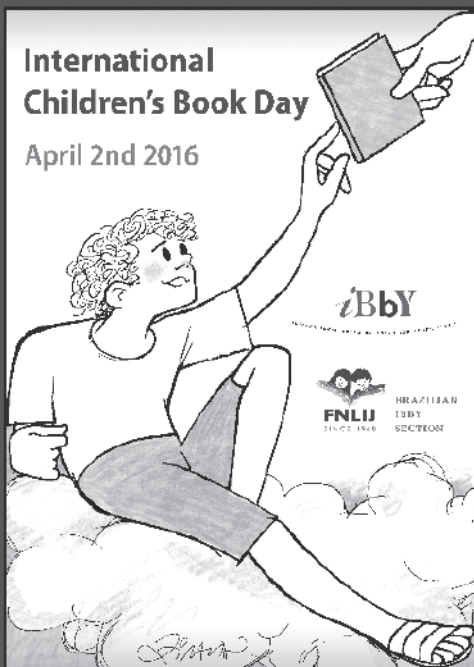
»Prinesla sem fotografijo,« je plaho rekla knjižničarki.

»Odlično, Luisa! Izdelala ti bom člansko izkaznico. Ti pa si medtem izberi knjigo. Lahko si izbereš eno, ki jo boš odnesla domov. Prav?«

»Samo eno?« je razočarano vprašala Luisa.

V tistem je zazvonil telefon in knjižničarka je Luiso prepustila težki nalogi izbiranja ene same knjige izmed tisočerihih knjig v knjižnici. Deklica je potegnila za seboj torbo in dolgo, dolgo iskala, dokler ni našla svoje najljubše knjige: Sneguljčico! Knjiga je imela trde platnice in čudovite ilustracije. Vzela jo je v roke in spet povlekla torbo. Že je hotela oditi, ko jo je nekdo potrepal po rami. Deklica se je obrnila in od presenečenja skoraj padla vznak. To ni bil nihče drugi kot Obuti maček s svojo knjigo v rokah, bolje rečeno, v tacah!

»Dober dan. Kako gre, gospa?« se je pošalil maček in se priklonil. »Luisa, še nisi naveličana teh zgodb o princesah?

Once upon a time...

MESSAGE BY LUCIANA SANDRONI | ILLUSTRATED BY ZIRALDO

Zakaj si ne bi raje izposodila moje knjige Obuti maček, ki je veliko bolj zabavna?»

Luisa je ostrmela od začudenja. S široko odprtimi očmi sploh ni vedela, kaj naj reče.

»Kaj je? Ti je muca snedla jezik?» se je pošalil.

»Si ti res Obuti maček?»

»Seveda sem. Iz mesa in krvi! Vzemi me s seboj domov, pa boš izvedela mojo zgodbo in zgodbo markiza Carabasa.«

Luisa je od osuplosti samo prikimala.

Obuti maček se je s čarovno kretnjo vrnil v knjigo. Ko je Luisa že hotela oditi, jo je spet nekdo potrepjal po rami. To je bila ona: 'bela kot sneg, rdeča kot kri in črnolasa kot ebenovina'. Uganete, kdo?

»Sneguljčica?!« je rekla Luisa čisto zamaknjena.

»Še mene vzemi domov, Luisa. Ta izdaja,« je rekla in pokazala na svojo knjigo, »je zvesta priredba pravljice bratov Grimm.«

Luisa je že hotela ponovno zamenjati knjigo, ko se je nataknjeno oglasil Obuti maček.

»Sneguljčica, ne vidiš, da se je Luisa že odločila? Raje se vrni k svojim šestim palčkom!«

»K sedmim! Sploh pa se še ni odločila!« je rdeča od jeze vzkliknila Sneguljčica.

Oba sta se zazrla v Luiso in čakala, kaj bo rekla.

»Res ne vem, katero naj vzamem. Najraje bi vzela vse ...«

In prav v tistem hipu se je zgodilo nekaj neverjetnega: iz knjig so stopile vse pravljичne osebe: Pepelka, Rdeča kapica, Trnuljčica, Motovilka. Cela družčina pravih princes.

»Luisa, vzemi me domov!« so jo vse rotile.

»Samo posteljo potrebujem, da se bom malo naspala,« je zazehala Trnuljčica.

»Samo sto let, nič več,« je posmehljivo prhnil Obuti maček.

»Lahko ti pospravljam po hiši, zvečer pa grem na zabavo na grad ...« je rekla Pepelka.

»S kraljevičem!« so vsi zavpili.

»V košarici imam potico in vino. Bi kdo pokusil!« je ponudila Rdeča kapica.

Kmalu zatem so se jim pridružili novi pravljичni liki: Grdi raček, Deklica z vžigalicami, Kositrni vojak in Plesalka.

»Luisa, gremo lahko s teboj? Mi smo Andersenovi liki,« je prosil Grdi raček, ki sploh ni bil tako grd.

»Je pri tebi doma toplo?« jo je vprašala Deklica z vžigalicami.

»Hm, če imaš peč, bova midva raje ostala tukaj ...« sta pripomnila Kositrni vojak in Plesalka.

Tedaj se je na vsem lepem prikazal ogromen kosmat volk z ostrimi čekani in se postavil pred družčino.

»Hudobni volk!!!« so zavpili.

»Volk, zakaj imaš tako velika usta?« je iz navade vzkliknila Rdeča kapica.

»Jaz vas bom branil!« je junaško rekel vojaček.

V tistem je volk že odprl svoj velikanški gobec in ... Jih vse požrl? Ne! Samo zazehal je, ker je bil zelo zaspan, nato pa je miroljubno rekel:

»Pomirite se, družčina. Rad bi vam nekaj predlagal. Luisa naj si izposodi knjigo o Sneguljčici, mi pa bomo zlezli v njeno torbo. Dovolj velika bo za nas.«

Volkov predlog se je vsem zdel odličan.

»Prosim, Luisa!« je rekla Deklica z vžigalicami, drgetajoč od mraza.

»No, prav!« je rekla in odprla torbo.

Pravljичni liki so se postavili v vrsto in poskakali vanjo.

»Najprej princese!« je zavpila Pepelka.

V zadnjem trenutku so se prikazali še liki iz brazilskih pravljic: Saci, Caipora, zelo zgovorna punčka iz cunj, zelo neumni deček, deklica z rumeno torbico,

še ena deklica s prababičino sliko, prilepljeno na obleko, mali gospodovalni kraljevič. Vsi so zlezli noter.

Torba še nikoli ni bila težja. Presneto težki liki so to! Luisa je vzela v roke knjigo o Sneguljčici in knjižničarka je zabeležila izposajo.

Kmalu je Luisa vsa vesela stopila v domačo hišo. Mama ji je od znotraj zaklicala:

»Si že doma, ljubica?«

»Vsi smo doma!«

Prevod v angleščino Linda McGill, prevod v slovenščino Tina Mahkota, pregled na osnovi besedila v portugalsščini Barbara Juršič.

Besedilo na zgibanki:

Luciana Sandroni se je rodila leta 1962 v Riu de Janeiru. Napisala je številne knjige za otroke in mladino, npr. *Minhas memórias de Lobato*, ki jo je ilustriral Laerte, za katero je prejela nagrado Jabuti za najboljšo otroško knjigo in nagrado Brazilske fundacije za otroško in mladinsko književnost (FNLIJ) ter bila nominirana za vpis na častno listo IBBY. Tudi knjiga *O Mário que não é ed Andrade*, ki jo je ilustriral Spacca, je prejela nagrado FNLIJ za najboljšo otroško knjigo. Leta 2010 je bila Luciana soavtorica knjige *Peace Story*, ki je z ilustracijami Rogerja Mella izšla v Južni Koreji. Lucianin najpopularnejši lik je deklica Ludi. Prvi dve knjigi o Ludi

(*Ludi vai à praia* in *Ludi na TV*) sta bili prirejeni za gledališče. O Ludi je napisala še knjige *Ludi na Revolta da Vacina* (nagrada Carionquina, ki jo podeljuje mestna uprava Ria de Janeiro), *Ludi na chegada e no bota-fora da Família Real* in *Ludi e os fantasmas da Biblioteca Nacional*, ki so vse na FNLIJ-jevem seznamu priporočenih knjig.

Ziraldo se je rodil leta 1932 v Caratingi v brazilski zvezni državi Minas Gerais. Trenutno živi v Riu de Janeiru. Ziraldo je ilustrator, oblikovalec, stripar in politični karikaturist. Leta 1969 je izdal knjigo *Flicts*, ki je kmalu postala prava klasika. Leta 1980 je izdal *O menino maluquinho*, ki je doživela predelave za gledališče, televizijo, film in bila celo predloga za prvo brazilsko opero za otroke. Leta 2010 je prejel nagrado Quevedos, ki jo podeljuje Univerza v Alcali v Španiji. Ziralдове knjige berejo v prevodih po vsej Latinski Ameriki, nekatere pa celo na Japonskem in v Koreji. FNLIJ je Ziralda trikrat predlagala za Andersenovo nagrado.

Brazilski prejemniki Andersenove nagrade:

1982 Lygia Bojunga, pisateljica
2000 Ana Maria Machado, pisateljica
2014 Roger Mello, ilustrator

Poklon FNLIJ-ja očetu brazilске književnosti za otroke in mladino:
Monteiro Lobato (1882–1948)
Lobatova prva knjiga za otroke *A menina do narizinho arrebitado* (1920)

NAGRADE 2016

Andersenova nagrajenca in nagrajenca projekta IBBY Asahi Reading Promotion Award, so bili proglašeni 4. aprila 2016 na sejmu otroških knjig v Bologni, nagrade pa so jim bile izročene na 35. mednarodnem kongresu IBBY v Aucklandu (18.–21. avgust 2016), prav tako IBBY častne liste 2016.

Andersenova nagrada 2016

Andersenova nagrajenca 2016 sta pisatelj Cao Wenxuan (Kitajska) in ilustratorica Rotraut Susanne Berner (Nemčija).

Kitajski avtor Cao Wenxuan v slovenskem prevodu še ni prisoten. Nemško ilustratorico Rotraut Susanne Berner pa

že poznamo: dve kartonki *Poletni živ žav* in *Spomladanski živ žav* (Radovljica: Didakta, 2008); avtorske slikanice *Grimmove pravljice v stripu*, prev. Polonca Kovač (Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009); *Karelčkove zgodbe*, prev. Alenka Veler (Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005); *Ah ne – daj no: zgodba o ljudeh in kurah*, prev. Alenka Veler (Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005); *Dajmo, Karelček, še en gol!* Prev. Alenka Veler (Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006). Skupaj z Dagmar von Cramm je soavtorica *Velike kuharske knjige za otroke: z recepti za vse letne čase*, prev. Katja Jenčič (Kranj: Narava, 2015). Ilustrirala je knjigi: Hans Magnus Enzensberger: *Številski hudiček: knjiga za vse, ki jim je matematika trn v peti*, prev. Irena Madric (Tržič: Učila, 2000) in Sylvia Plath: *Obleka lepo-in-prav*, prev. Jana Unuk (Šentilj: Aristej, 1999).

V žiriji za Andersnovo nagrado je bil tudi naš predstavnik Andrej Ilc, vodja uredništva leposlovja v založbi Mladinska knjiga in član izvršnega odbora Slovenske sekcije IBBY.

Med nominiranci za Andersnovo nagrado 2016 sta bila tudi slovenska pisateljica Svetlana Makarovič in ilustrator Marjan Manček.

IBBY Asahi Reading Promotion Award

Nagrajena projekta sta Read With Me (Beri z menoj) iz Irana in Big Brother Mouse (Veliki mišji brat) iz Laosa.

Med nominiranimi projekti je bila tudi Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne.

IBBY častna lista 2016

Prejemniki so tudi naslednji slovenski ustvarjalci:

- pisatelj Peter Svetina za knjigo *Ropotarna* z ilustracijami Damijana Stepničiča (Miš, 2012)
- ilustratorica Maja Kastelic za avtorsko slikanico *Deček in hiša* (Mladinska knjiga, 2015)
- prevajalka Tina Mahkota za prevod romana *Barjanski otrok* Siobhan Dowd (Zala, 2014).

Nagrajenka ALMA 2016

Dobitnica nagrade ALMA 2016 je pisateljica Meg Rosoff. V slovenščini imamo dva njena romana: *Tako živim zdaj*, prev. Adriana Mezeg (Učila International, 2006) in *Primer Justin*, prev. Ingrid Kovač Brus (Miš, 2008).

Proglašena je bila 5. aprila v Wimmerbyju, rojstnem kraju Astrid Lindgren. Preko TV prenosa je bilo možno svečanosti slediti tudi na sejmu otroških knjig v Bologni. Nagrada ji je bila izročena na prireditvi konec maja v Stockholmu.

Med nominiranci za ALMA sta bila tudi slovenska ustvarjalca mladinske književnosti pisatelj Andrej Rozman Roza in ilustrator Peter Škerl.